

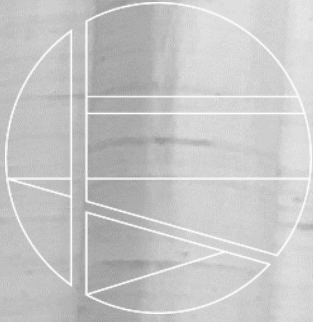
Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland

2023

Inhoud

De voorzitter spreekt	3
Actueel.....	5
Bijzonder/groot plan.....	9
Zo werkt het	11
Even voorstellen	11
Werkwijze	13
Beoordelingskaders	13
Erfgoedplan	15
Cijfers	17
Aanvraagsoorten	17
Adviezen	18
Behandelwijze	18
Bezoekers	19
Register van plaatsvervangers	20
Klein plan.....	23
De advisering	25
Ondersteunende activiteiten	25
Hoe is het met?	28
Evaluatie en aanbevelingen.....	30
Overige aanbevelingen door de commissie	31
Tot slot	32
Colofon	33

Nr.1 Luchtfoto Zaandriehoek. Fotograaf Jos van Alphen

De voorzitter spreekt

Nr. 2 Portret Bart Duvetot. Foto MOOI

De voorzitter spreekt

2023 was het laatste jaar waarin de gemeentelijke Adviescommissie Welstand en Monumenten onder die naam adviezen uitbracht. Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden en heeft de gemeenteraad de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit benoemd die als opdracht meekrijgt om, voorlopig op basis van de bestaande Welstandsnota Wormerland, te adviseren over ruimtelijke ontwikkelingen.

De ruimtelijke structuur van de gemeente Wormerland is heel divers: van de voormalige, monumentale industriële bebouwing aan de Zaan tot nieuwbouwwijken, en van dorpslinten tot het landelijk lint van Jisp.

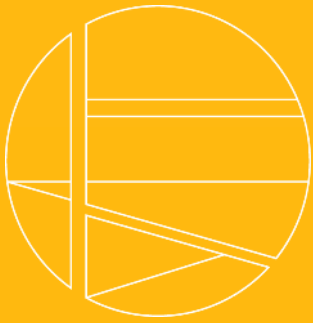
Dit jaar zijn weer veel gesprekken gevoerd over plannen die dit hele spectrum bestrijken, en die door de gemeentelijk diensten aan ons werden voorgelegd. Doel is altijd om een goed gesprek te voeren over kwaliteit en met kritische vragen ieder planinitiatief tot een waardevolle bijdrage aan de omgevingskwaliteit te laten bijdragen. Daarbij is de afweging met gebruikswaarde en andere particuliere belangen vaak onderwerp van gesprek; hoe kunnen deze belangen verbonden worden met de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de omgeving waarin ze staan? Zijn ontwerpopvattingen houdbaar op langere termijn en duurzaam passend binnen de waardering voor de kwaliteiten van bijvoorbeeld de Zaan of de linten?

Dat leidt iedere keer weer tot boeiende gesprekken waarbij het de crux is gezamenlijk tot een plan te komen dat tot trots leidt én zich voegt in de bestaande waardevolle omgeving.

In dit jaarverslag treft u hiervan enkele voorbeelden.

Bart Duvekot,

Interim-voorzitter Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland

Actueel

Actueel

Dit jaarverslag biedt inzicht in de activiteiten van de Adviescommissie Welstand en Monumenten in 2023 en onze inzet voor omgevingskwaliteit in uw gemeente. De gemeenteraad heeft ons opdracht gegeven om te adviseren volgens de gemeentelijke beleidskaders. Jaarlijks publiceren we dit verslag, niet alleen vanwege de wettelijke rapportageplicht, maar ook omdat we ons werk en de impact ervan graag belichten. Hierdoor kunnen we algemene informatie delen over de waarde van een goede omgevingskwaliteit en hoe dit wordt verankerd in het gemeentelijk beleid. Het jaarverslag geeft de gemeenteraad en anderen hopelijk inzicht in onze inspanningen voor een goede omgevingskwaliteit in de gemeente Wormerland.

Naast bespreking van bemensing, werkwijze en statistieken, illustreren we ons werk aan de hand van voorbeeldplannen, zowel klein als groot. Dit geeft de gemeenteraad inzicht in onze interacties met initiatiefnemers, ontwerpers en gemeenteambtenaren. Meestal leidt dit tot positieve adviezen, waarbij we de wensen van de initiatiefnemer zoveel mogelijk in evenwicht brengen met gemeentelijke beleidsdoelen.

De introductie van de Omgevingswet in 2024 betekent een nieuw tijdperk voor gemeenten. Gemeenten passen nieuwe instrumenten, kaders en processen toe. De noodzakelijke cultuurverandering die cruciaal werd gevonden voor een succesvolle introductie van de nieuwe wet is al geleidelijk op gang gekomen. De voorbereidingen om bestaande processen in het gemeentehuis te moderniseren, meer integraal naar plannen te kijken en ook de kwaliteit van de leefomgeving eerder bij planontwikkeling bespreekbaar te maken, zijn vrijwel overal vergevorderd. Hierbij zijn natuurlijk lokale verschillen te ontdekken die

aansluiten op de gemeentelijke organisatie en werkwijze. Zo is in de gemeente Wormerland dit jaar beleid opgesteld voor het demonteren en opslaan van erfgoed.

Het jaar 2023 stond voor ons en onze gemeentelijke collega's in het teken van het instellingsbesluit dat de gemeenteraad heeft moeten nemen ter introductie van de nieuwe gemeentelijke adviescommissie onder de omgevingswet. Ook in uw gemeente is de instelling van de gemeentelijke adviescommissie als opvolger van de huidige commissie op tijd voltooid. In vrijwel alle gemeenten is ervoor gekozen om de commissie een bredere taakomschrijving te geven om een goede omgevingskwaliteit te bereiken. Op grond van de wet moeten enkele leden van de commissie monumentdeskundige zijn. Cultuurhistorische aspecten spelen een belangrijkere rol, en we hebben deskundigen op dat terrein opgenomen in de commissie, waar nodig doen we een beroep op bijzondere specialismen via MOOI Noord-Holland.

De gemeentelijke adviescommissie kan als onafhankelijk, deskundig en multidisciplinair team bijdragen aan de zorgvuldige afweging van publieke en private belangen en deze proberen zo goed mogelijk bij elkaar te brengen. Dit is fundamenteel anders dan de toetsende rol die commissies in het verleden hadden. Onder de Omgevingswet wordt het stellen van doelen belangrijker dan het voorschrijven van gedetailleerde regels. Hierbij is er meer behoefte aan een behulpzame constructieve vorm van adviseren, aan deskundige interpretatie van de spelregels en zorgvuldige inhoudelijke motivering. Hier ligt een belangrijke taak voor de onafhankelijke gemeentelijke adviescommissie.

Graag gaan uw adviseurs in de gemeentelijke adviescommissie de komende periode met u in gesprek over de inhoud van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet. Welke waarden en ambities staan centraal. Wat betekent dat voor de verschillende gebieden in de gemeente? In welke mate neemt de gemeente regie en wat wordt aan de mensen zelf overgelaten. Hoe landt dit in de nieuwe instrumenten als omgevingsvisie en omgevingsplan. De nieuwe vormgeving van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet is een omvangrijke opgave. Als commissie dragen we daar graag aan bij.

'Tegelijkertijd stelt het programma Mooi Nederland ruimtelijke kwaliteit centraal bij de aanpak van maatschappelijke opgaven – op de korte en de lange termijn (2030, 2050 en 2100). Met het programma Mooi Nederland borg ik de belevingswaarde, gebruikswaarde én toekomstwaarde bij het ordenen van de ruimte. Door de grote vraagstukken in de toekomst te verkennen, deze samen te brengen in integrale toekomstbeelden en te vertalen naar concrete inrichtingsoplossingen op gebiedsniveau laten we zien hoe we ons land kunnen inrichten met toevoeging van ruimtelijke kwaliteit.'

Kamerbrief bij contourennotitie Nota Ruimte 6-10-2023 Hugo de Jonge, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

In oktober 2023 zond Minister De Jonge de Contourennotitie Nota Ruimte naar de Tweede Kamer, als voorbereiding op de nieuwe Nota Ruimte. Deze notitie belicht de urgente keuzes voor overheden op het gebied van energie, natuur, woningbouw, landbouw, economie en infrastructuur en geeft een eerste richting voor rechtvaardige verdeling van de ruimte.

De contourennotitie presenteert de visie en schetst globaal de inhoudelijke richting van de nieuwe Nota Ruimte. De kern van deze visie is 'Heel Nederland'. Heel Nederland moet benut én recht gedaan worden om de schaarse ruimte rechtvaardig te verdelen, met behoud van ruimtelijke kwaliteit, ook voor toekomstige generaties. Ruimtelijke kwaliteit ontstaat door synergie tussen de herkomstwaarde, gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van een plek of gebied.

Herkomstwaarde gaat over de ontstaansgeschiedenis en identiteit van een plek in beeld. Gebruikswaarde gaat over effectief, efficiënt en meervoudig ruimtegebruik. Belevingswaarde stelt schoonheid, eigenheid en onderscheidende kwaliteit centraal. Toekomstwaarde draait om duurzaam, aanpasbaar en robuust ingerichte ruimte. Ontwerp speelt een essentiële rol, niet alleen in strategische verkenningen maar ook in concrete plannen en uitvoering.

Net als voor brede welvaart geldt bij ruimtelijke kwaliteit dat de uitwerking van plek tot plek verschilt. De grote verscheidenheid binnen ons land, in landschappen en stedenschoon, maar ook tussen stad en open landschap, is een kwaliteit en heel belangrijk voor het vestigingsklimaat. Werken aan ruimtelijke kwaliteit is daarom ook werken aan versterken van onderscheidende gebiedskwaliteiten.

Nr. 3 Zicht op Oosterdwarsweg in Wijdewormer. Foto MOOI

Wat is omgevingskwaliteit

Zorg voor een goede omgevingskwaliteit betekent aandacht voor cultureel erfgoed, de kwaliteit van natuur(schoon), ecologie en landschap, de stedenbouwkundige kwaliteit, de architectonische kwaliteit van bouwwerken en de inrichting van de openbare ruimte (Memorie van toelichting van de Omgevingswet (art.4.1.3)).

Het tot stand brengen van goede omgevingskwaliteit is geen vaststaand (objectief) gegeven, het gaat over de waardering die mensen hebben voor bepaalde kenmerken van hun leefomgeving. Die waardering is persoon-, plaats- en tijdgebonden. Mensen kunnen waardering hebben voor:

1. Herkomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de herkomst, die de geschiedenis van een gebied herkenbaar houden. Het kan gaan om plekken met historische betekenis, zoals monumenten, maar het kan ook een persoonlijk verhaal zijn bij een bepaalde plek;
2. Belevingswaarde; kenmerken die samenhangen met de beleving, zoals het groen, het uiterlijk van de bebouwing, de geborgenheid, de afwisseling of juist de rust;
3. Gebruikswaarde; kenmerken die samenhangen met het gebruik van een gebied, zoals de verschillende functies, de bereikbaarheid, de toegankelijkheid;
4. Toekomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de mogelijkheden voor de toekomst, zoals kansen voor groei, duurzaamheid, robuustheid, waardevastheid.

Bijzonder/groot plan

Zaandriehoek

In 2023 heeft de commissie diverse keren gesproken over de (deel)plannen voor het gebied de Zaandriehoek, dat is gelegen in de Zaanbocht ten noorden van Wormer. De herontwikkeling van dit voormalige bedrijventerrein behelst een verdichting van ca. 220 huur- en koopwoningen verdeeld over een aantal appartementencomplexen die qua typologie refereren aan de pakhuizen langs de Zaan, en grondgebonden woningen langs een centrale groene as. Dat is een grootschalige en ambitieuze opgave voor een gemeente als Wormerland.

In april is het beeldkwaliteitsplan vastgesteld, dat dient als inspiratiebron voor de nadere uitwerking van de architecten en als beoordelingskader voor de commissie. Vervolgens zijn de ontwerpen voor de vijf deelgebieden begeleid door de supervisor, Roy Bijhouwer, waarna ze werden voorgelegd aan de commissie. De commissie heeft de plannen van Klunder, KVDK en Groosman architecten inmiddels van een preadvies voorzien evenals het ontwerp voor de openbare ruimte door Aveco de Bondt.

Over het algemeen had de commissie waardering voor de rijkdom van het plan en zijn op gebouwniveau nog de nodige opmerkingen gemaakt, onder andere over de uitwerking van de loopbrug van blok A1.

Zo werkt het

Zo werkt het

Even voorstellen

De Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit ervaren en vakbekwame adviseurs met kennis die nodig is binnen de gemeente Wormerland.

Het goed beoordelen van alle ruimtelijke aspecten van een initiatief of plan vraagt kennis, ervaring en vakmanschap. De adviseurs zijn specialisten op het terrein van landschap, stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur en zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur. In 2023 bestond de commissie uit de volgende adviseurs:

- Bart Duvekot, gemandateerd architect en interim-voorzitter
- Natasja Hogen, architectuurhistoricus
- Egon Kuchlein, architect

De commissie werd ondersteund door:

- Wouter Kieft, ambtelijk secretaris
- Sander van Alphen, commissiecoördinator

"De adviescommissie heeft ons deskundig bijgestaan gedurende de aanvraagprocedure, en open mee gedacht hoe de monumentale gebouwen in hun nieuwe hoedanigheid het beste tot hun recht kunnen komen."
Hans Nieman, SARCH architecten

Werkwijze

De gemeente legt de plannen aan de commissie voor in een openbaar toegankelijke vergadering. De vergaderingen vonden in 2023 digitaal plaats vanwege de coronacrisis. Niettemin is al het mogelijke gedaan om het openbare karakter van de vergadering in stand te houden. Initiatiefnemers en eventueel hun adviseur en/of ontwerper worden in de gelegenheid gesteld om via een videoverbinding het initiatief toe te lichten.

Belanghebbenden en geïnteresseerden kunnen bij de gemeente verzoeken om de behandeling van de plannen te volgen en worden dan toegelaten. De vergaderdata voor uw gemeente vindt u via deze link <https://www.mooinoord-holland.nl/gemeenten/gemeente-wormerland/>

De commissie kan in verschillende samenstellingen adviseren. Zo is het mogelijk om een zo geheten preadvies aan te vragen. Er vindt dan vooroverleg plaats met de commissie op een vroeg(er) moment in het planproces en zo kan haar inbreng nog relatief eenvoudig worden meegenomen door de initiatiefnemer of ontwerper. Daarnaast worden niet alle plannen door de voltallige commissie behandeld.

Plannen kunnen namelijk ook behandeld worden door de gemandateerde commissie.

Van elke planbehandeling, of dit nu gaat om een vergunningaanvraag of om een vooroverleg, stelt de commissie een advies op. We streven ernaar dat het advies begrijpelijk is voor iedereen; helder geschreven en zonder gebruik van onnodig jargon. Bovendien moet het advies juridisch houdbaar zijn. De gemeentelijke plantoelichter zorgt voor het openbaar maken en versturen van de adviezen naar het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Beoordelingskaders

Er zijn meerdere gemeentelijke beoordelingskaders waar de commissie rekening mee houdt. De welstandsnota vastgesteld in 2004 door de gemeenteraad, is het belangrijkste. Via deze [link](#) kunt u de welstandsnota voor uw gemeente inzien. Ook bestaat er erfgoedbeleid. Via deze [link](#) kunt u lezen welk erfgoedbeleid uw gemeente voert. In veel gevallen is ook het bestemmingsplan en ander ruimtelijke ordeningsbeleid voor de commissie relevant. Deze beleidsstukken kunt u via deze [link](#) vinden.

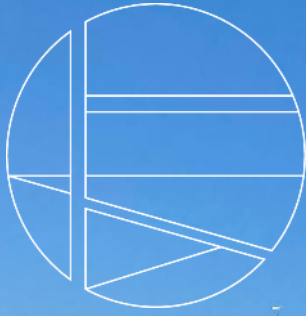
De beoordelingskaders zijn naar onze mening over het algemeen goed toepasbaar en dragen bij aan de constructieve dialoog die we voeren met initiatiefnemers. Toch adviseren wij de gemeente Wormerland om de welstandsnota te vernieuwen en een nota omgevingskwaliteit op te laten stellen. Een nota omgevingskwaliteit bundelt en ordent al het bestaande beleid en bouwt daarmee voort op het bestaande kwaliteitsbeleid, maar geeft ook de doelen en ambities weer van gemeente Wormerland in het streven naar goede omgevingskwaliteit.

Nr. 8 Rijksmonument aan de Dorpsstraat in Jisp

MOOI DARS

Ook in 2023 zijn we doorgedaan met het verbeteren van ons adviesregistratiesysteem MOOI DARS. Op basis van gebruikersfeedback heeft dit jaar een update plaatsgevonden, waarbij de gebruikerservaring van het systeem is verbeterd en nieuwe functies zijn toegevoegd. Inmiddels maken ook onze zusterorganisaties Libau en Hûs en Hiem gebruik van het systeem. Samen met hen blijven we dit ontwikkelen. Zo wordt eraan gewerkt om meer soorten advisering te kunnen faciliteren – ook ambtelijke advisering. Daarnaast verwachten we in 2024 klaar te zijn om een koppeling met de gemeentelijke zaaksystemen te maken, zodat we een deel van de gegevens geautomatiseerd kunnen uitwisselen.

Erfgoedplan

Nr. 9 Zicht op pakhuizen Hollandia I, Bassein, Saigon en Batavia. Foto MOOI

Erfgoedplan

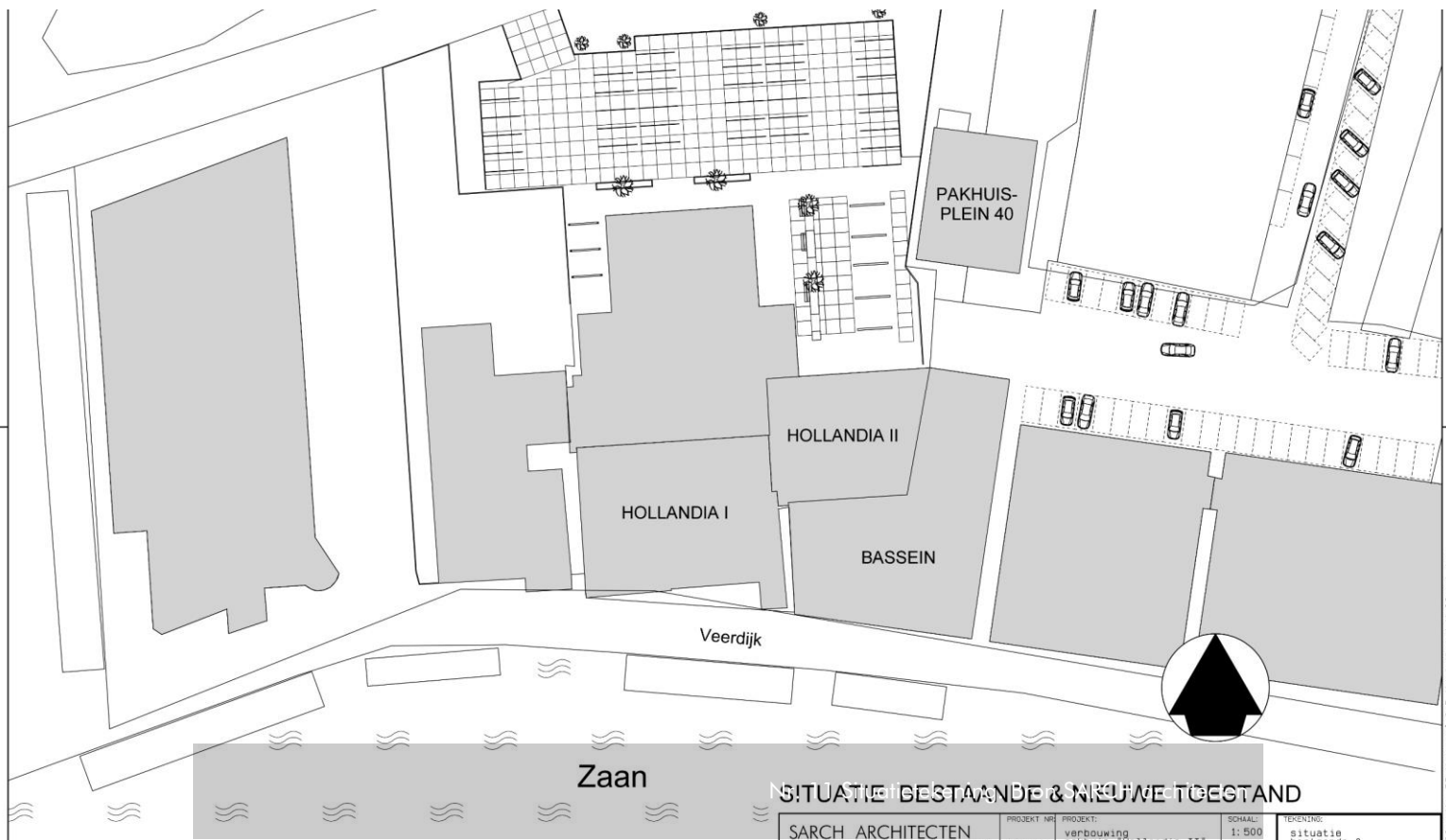
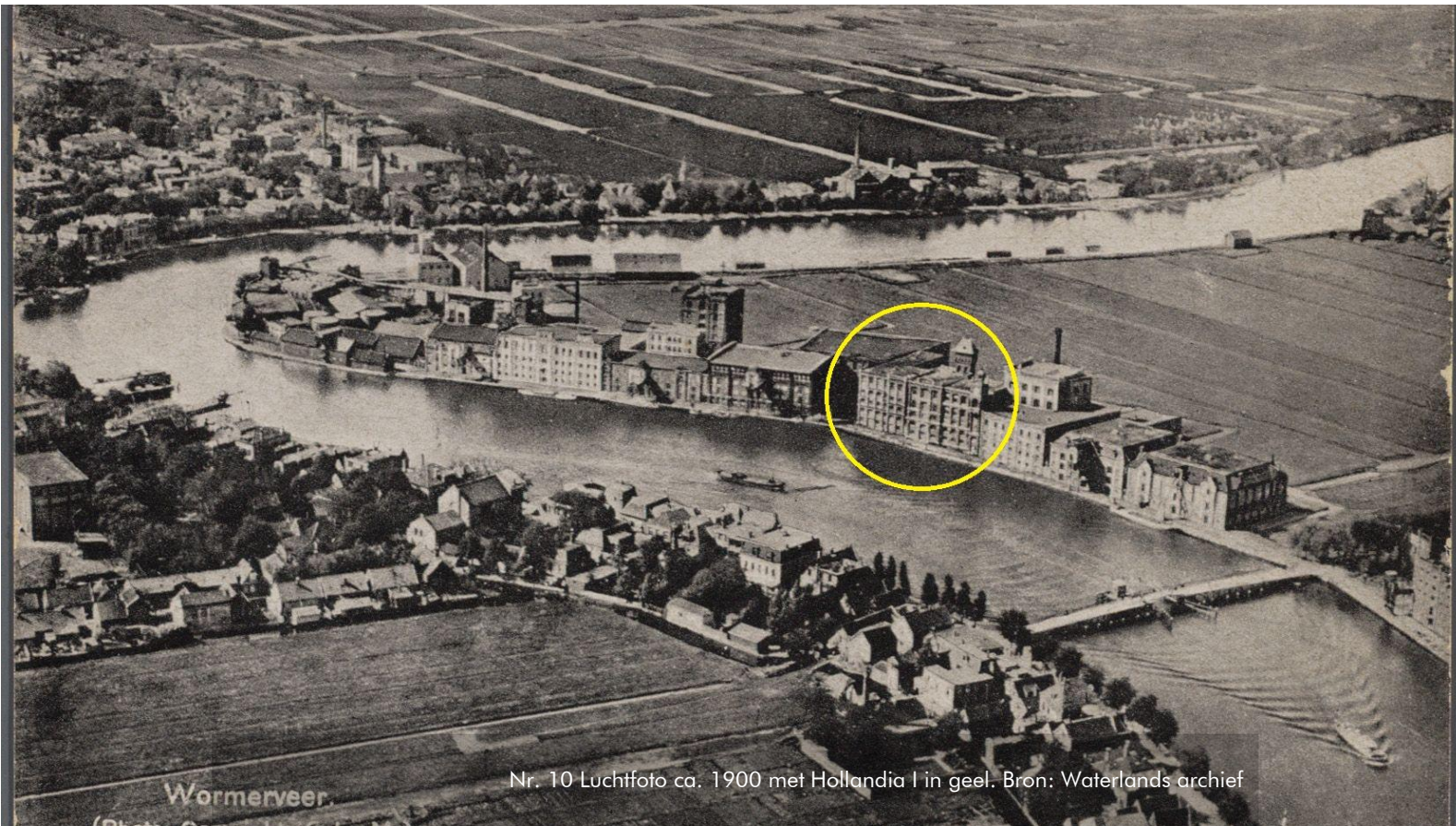
Hollandia I en II

De rijksmonumentale pakhuizen Hollandia I en II maken onderdeel uit van een historisch pellerijcomplex aan de Veerdijk. De gebouwen zijn van grote ensemblewaarde vanwege de onderlinge functionele en ruimtelijke samenhang met de overige industriële bebouwing langs de Zaanoever.

Afgelopen jaar zijn de renovatieplannen voor Hollandia I en II besproken in de commissie. Het plan voor Hollandia I omvat 10 appartementen, kantoorunits en horeca op de begane grond. Een eerder plan van architect André van Stigt was in 2020 akkoord bevonden. De meeste wijzigingen zijn inpandig en betreffen aanpassingen aan de indeling van de appartementen, waarbij het trappenhuis aan de achtergevel komt te vervallen. Daarnaast is het eerdere plan voor de restauratie van de watertoren is integraal overgenomen door de nieuwe architect SARCH.

De voormalige rijstpellerij, Hollandia II, zal intern verbouwd worden om ruimte te maken voor acht appartementen en kantoren. De commissie constateerde dat de hooggewaardeerde hoofddragstructuur ongewijzigd blijft en het aantal gevelwijzigingen tot een minimum beperkt blijft.

Beide plannen gaan op zorgvuldige wijze om met de monumentale waarden en zijn een passende invulling voor het behoud van deze karakteristieke gebouwen voor de toekomst.

Cijfers

Cijfers

In de onderstaande tabellen is onze advisering in 2023 weergegeven in cijfers. Op hoofdlijnen kunnen we concluderen dat het aantal nieuwe plannen en het aantal behandelingen aanzienlijk is gedaald ten opzichte van 2022. Het aandeel herhalingen is nagenoeg gelijk gebleven, wat betekent dat de commissie ongeveer evenveel tijd nodig had om tot een definitief advies te komen. Het aantal preadviezen of vooroverleg is in Wormerland bescheiden. Er bestaat begrip voor het feit dat gemeenten in het algemeen voorrang geven aan de afhandeling van aanvragen omgevingsvergunning. Maar de commissie pleit voor gesprekken over kwaliteit in een zo vroeg mogelijke fase van planvorming en daarbij hoort het faciliteren van vooroverleg en het actief uitnodigen van initiatiefnemers om met de commissie in gesprek te gaan. Hieronder worden de deeltabellen ook nog apart toegelicht.

Aanvraagsoorten

De commissie heeft verschillende type plannen in verschillende stadia ter beoordeling voorgelegd gekregen. In 2023 heeft de Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland 68 aanvragen behandeld. In verband met 61 plannen die meerdere behandelingen nodig hadden, was het totaal aantal planbehandelingen 129. Het aantal nieuwe adviesaanvragen is aanzienlijk gedaald (-32%) ten opzichte van 2022. Deze afname komt overeen met het beeld in andere Noord-Hollandse gemeenten.

	2023	2022	2021
Nieuwe aanvragen	68	108	109
Herhalingen	61	83	110
Totaal	129	191	219

Adviezen

In 2023 kon de commissie bij 50% van de plannen meteen bij de eerste behandeling adviseren akkoord of akkoord op hoofdlijnen te gaan. In veel gevallen betroffen dit plannen waarvan het eerste ontwerp al voldeed aan het gemeentelijke beleid, zorgvuldig waren uitgewerkt en waarbij een compleet dossier aan de commissie ter beoordeling werd voorgelegd. Het aandeel plannen dat moest worden aangehouden is ten opzichte van 2022 bijna gehalveerd naar 9% vergeleken met 16% in 2022. Het aandeel negatieve adviezen is helaas licht gestegen van 27% in 2022 naar 30% in 2023. Dat hangt waarschijnlijk samen met de knellende termijnen waardoor het in de fase van aanvraag omgevingsvergunning nodig is om meteen tot een advies te komen. Er is dan soms te weinig tijd om het plan nog binnen de termijn aan te passen tot een acceptabel kwaliteitsniveau.

	2023	2022	2021
Akkoord	64	94	100
Akkoord op hoofdlijnen	1	6	5
Aanhouden	11	31	52
Niet akkoord	38	52	48
Niet akkoord, tenzij	3	2	2
Niet akkoord, nader overleg	1	0	1
Beleidsadvies	0	6	2
Preadvies	6	0	0
Collegiaal overleg	5	0	0
Niet behandeld	0	0	9
Totaal	129	191	219

Behandelwijze

In 2023 zijn er 76 (58%) plannen beoordeeld door de gemandateerde architect onder verantwoordelijkheid van de commissie. De snelheid en efficiëntie van de advisering kan hiermee toenemen en in geval van twijfel kan de gemandateerde terugvallen op de commissie.

	2023	2022	2021
Grote commissie	53	76	96
Gemandateerd	76	115	123
Totaal	129	191	219

Bezoekers

In 2023 is het aandeel bezoekers ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van vorig jaar. Het overleg met indiener en architect is zeer waardevol en leidt tot een beter wederzijds begrip en daardoor een sneller advies en betere kwaliteit. Bij de gemandateerde planbehandelingen zijn doorgaans geen bezoekers aanwezig.

	2023	2022	2021
Bezoek (per zaak)	49	74	79
Totaal	129	191	219
Percentage	38%	39%	36%

Register van plaatsvervangers

Vastgesteld op 31 december 2023

De aan MOOI Noord-Holland verbonden adviseurs zijn opgenomen in het jaarlijks vast te stellen register van plaatsvervangers.

MOOI Noord-Holland voorziet bij incidentele afwezigheid van de voorzitter of één van de leden in vervanging door een gekwalificeerd commissielid, die zitting heeft in één van de onder MOOI Noord-Holland ressorterende adviescommissies.

Adviseur	Beroep/ deskundigheid	Specialisme/ expertise
drs. Hester Aardse	architectuurhistoricus/ cultuurhistoricus	erfgoed en ruimte, stedenbouw en groen erfgoed
ir. Ann-Katrin Adolph	restauratiearchitect/ erfgoeddeskundige	duurzaamheid
ir. Debby Alferink	architect	
Sander van Alphen MA	erfgoeddeskundige	
ir. Sandra van Assen	stedenbouwkundige/ architect	duurzame verstedelijking
ir. Sebas Baggelaar	architect/ erfgoeddeskundige	
ir. Ron Baltussen	architect	restauratie
ing. Simone Bleumink	architect	
drs. Anita Blom	architectuurhistoricus/ erfgoeddeskundige	
ing. Hans Boonstra	erfgoeddeskundige	
ir. Belinda van Buiten	architect/ stedenbouwkundige	
ir. Eddo Carels	architect/ bouwhistoricus	herbestemming
ing. Richard Colombijn AvB	stedenbouwkundige/ landschapsarchitect	openbare ruimte
Laura de Bonth MSc	stedenbouwkundige	energie-infrastructuur
Marlies van Diest	landschapsarchitect	
Kees Doornenbal	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
ir. Willemien van Duijn	architect	
ir. Bart Duvekot	architect	openbare ruimte
dipl. ing. Oliver Ebben	architect	renovatie, interieur en duurzaam bouwen
ing. Patrick van Emmerik AvB	architect/ stedenbouwkundige	
ir. Ben Ewals	stedenbouwkundige	

dr. Sophie van Ginneken	architectuurhistoricus	
ir. Bastiaan Gribling	architect/ stedenbouwkundige	kunst
ir. Marcel Heijmans	restauratiearchitect/ bouwhistoricus	stadshistorie
ir. Kees van Hoek	architect	
dr. ing. Natasja Hogen	architectuurhistoricus/ bouwhistoricus	
drs. Dorine van Hoogstraten	architectuurhistoricus/ cultuurhistoricus	
ing. Cees Hooysschuur AvB	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
Jeroen Hooysschuur	architect/ erfgoeddeskundige	restauratie en herbestemming
Aniek de Jong MA	erfgoeddeskundige	gebouwd erfgoed
ir. Bastiaan Jongerius	architect	landelijk erfinrichting, natuurinclusiviteit
Bo Jonk, MA	architectuurhistoricus/ erfgoeddeskundige	
ir. Jan-Richard Kikkert	architect	
ir. Klaas Kingma	architect	stedenbouw
ir. Daan Knijnenburg	architect/ restauratiearchitect	restauratie
Victorien Koningsberger MA	architectuurhistoricus	
drs. Irmgard van Koningsbruggen	kunst- en architectuurhistoricus	
Stefan Kooi MA	archeoloog	
ir. Judith van Korpershoek	architect	
ir. Paul Kramer	architect	
ir. Egon Kuchlein	architect	nieuwbouw, restauratie, infrastructuur, openbare ruimte
mr.drs. Lilian Kusters	architectuurhistoricus	restauratie
drs. Ingrid Langenhoff	sociaal geograaf	
ir. Alenca Mulder	architect	restauratie
ir. Jorrit Mulder	architect	restauratie
Juliet Oldenburger MA	tuinhistoricus	
ir. Maarten Overtoom	architect	openbare ruimte
Daniël Peters MArch	architect	

ir. Hans Pluckel	architect	erfgoed
ir. Dana Ponec	architect	stedebouw
Hendrik Sieger Postuma AvB	architect	erfgoed
Primo Reh MA	erfgoeddeskundige/ cultuurhistoricus	
ir. Remco Reijke	stedebouwkundige	openbare ruimte
ir. Miranda Reitsma	stedebouwkundige	ateliermeester
ir. Peter Rutten	architect	erfgoed
ir. Peter de Ruyter	landschapsarchitect	hydrologie, veenweiden
ing. Romy Schuit MA	architectuurhistoricus/ bouwkundige	architectuurhistorie
Renee Stroomer MA	erfgoeddeskundige	
ing. Jeroen Twisk	bouwhistoricus	restauratie
ir. arch. Karianne Vandenbroucke	architect/ erfgoeddeskundige	
ir. Anouk Vermeulen	architect	interieur
ing. Onno Vlaanderen	architect	stedebouw
Rob de Vries AvB	architect/ restauratiearchitect/ bouwhistoricus	restauratie en bouwhistorie
ir. Hester Wessels	architect/ restauratiearchitect	restauratie
ir. ing. Robbert Jan Wijntjes	stedebouwkundige	
ir. Anke Zeinstra	architect	
ing. Nico Zimmermann AvB	architect/ erfgoeddeskundige	erfgoed
dr. Kim Zweerink	cultuurhistoricus	stadshistorie

Klein plan

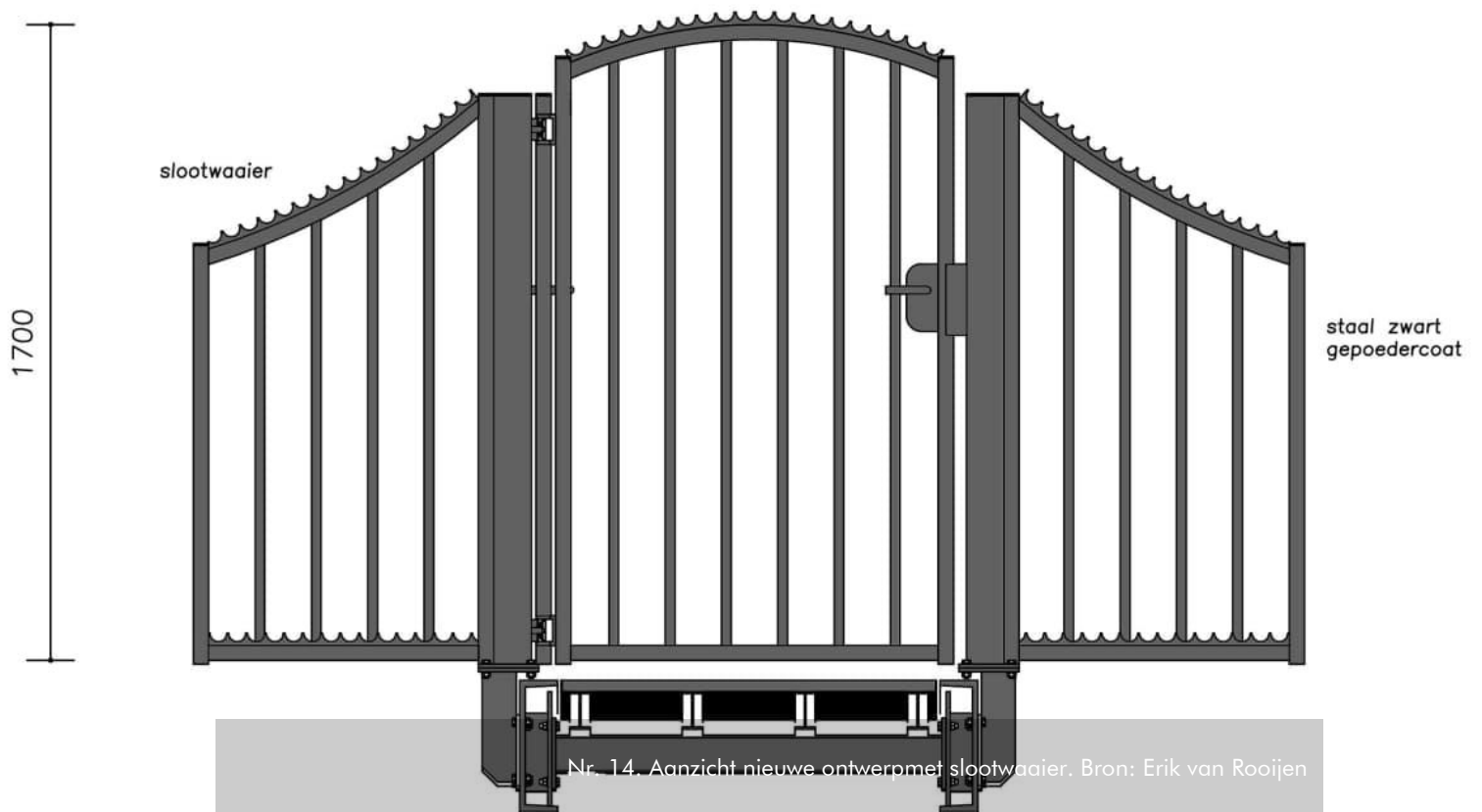
Klein plan

Loopbrug, Leeghwaterweg 3

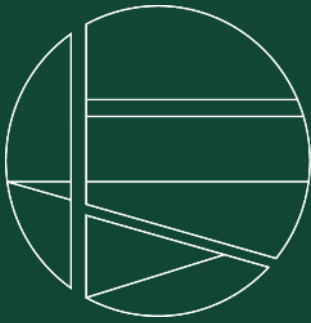
De commissie adviseert niet alleen over het uiterlijk van bouwwerken maar ook over de landschappelijke inpassing van ruimtelijke ingrepen. Aan de Leeghwaterweg is een voorstel ingediend voor het plaatsen van een loopbrug met twee hekwerken en talud van betonnen keerwanden voor service en beheer aan gasleidingen. De commissie was niet overtuigd van de proportionaliteit van deze utilitaire ingreep voor beperkt gebruik op een gevoelige overgangszone naar het open landschap. Op advies van de commissie zijn de parkeerplaats en de keerwand komen te vervallen. Het nieuwe ontwerp voor een donkere stalen hekwerk met slank gegalvaniseerd rooster en klokvormige slootwaaier kon rekenen op een positieve beoordeling.

Nr. 13 Oud ontwerp voor de loopbrug. Bron: KleinBV

Nr. 14. Aanzicht nieuwe ontwerp met slootwaaijer. Bron: Erik van Rooijen

De advisering

De advisering

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het college van B&W. In het jaar 2023 zijn alle adviezen van de commissie overgenomen door het college van B&W.

Ondersteunende activiteiten

De adviseurs van MOOI Noord-Holland doen meer dan hun werk in de gemeentelijke adviescommissies. Wij ondersteunen vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland bij het behoud en de ontwikkeling van omgevingskwaliteit. Voor de gemeente Wormerland hebben wij de volgende ondersteunende activiteiten uitgevoerd:

Beleidsregel gemeentelijke monumenten

In 2023 hebben we in opdracht van de gemeente Wormerland een beleidsregel opgesteld voor het demonteren, opslaan en herplaatsen van (onderdelen van) gemeentelijke monumenten en cultuurgoederen. Het doel van de regel is het behoud van de monumentale waarden te waarborgen. De regel is van toepassing op alle nagelvaste onderdelen van gemeentelijke monumenten en aangewezen roerende zaken. Het uitgangspunt is behoud op de oorspronkelijke locatie, waarbij demontage, opslag of herplaatsing alleen wordt overwogen als behoud op de huidige locatie niet haalbaar is.

Reactie op Ruimtelijke Ontwikkelingen in het dorpslint

De gemeente heeft MOOI Noord-Holland gevraagd mee te denken over een beleidsnota over Wonen in de Tweede Lijn. Het doel van de gemeente is om extra woningen te

realiseren in en/of nabij de kleine kernen en linten zodat de leefbaarheid van de kernen en de linten op de langere termijn gewaarborgd blijft en om het cultuurhistorisch erfgoed en de identiteit van een gebied te behouden. In een werksessie met gemeentelijke ambtenaren heeft MOOI Noord-Holland gereflecteerd op het beleidsvoorstel. Er is onder meer gesproken over de consequenties voor het wonen in de tweede lijn op de langere termijn, zoals de impact ervan op naaste burens en het dorp, denk aan privacy, verkeer en het groen. Het is niet eenvoudig om goed beleid op te stellen, en advies was om eerst andere goede en slechte voorbeelden te onderzoeken. Daarnaast was onderwerp van gesprek of het best gewerkt kan worden met algemene of met concrete beleidsregels en de ruimte voor maatwerk. Hoe borg je dat ontwikkelingen met respect voor de historisch gegroeide linten gebeuren? Welke voorwaarden en spelregels wil de gemeente meegeven om dit beleid voor zowel initiatiefnemer als de gemeente te laten slagen? Hoe kan hiermee de ruimtelijke kwaliteit worden versterkt, of op zijn minst worden behouden? Te denken valt aan de omvang van de kavel, de hoeveelheid woningen, de eenheid van het erf, de groene oevers, de doorzichten naar het landschap, en aan concrete voorwaarden zoals de afstand tot de erfgrans en de straat of hoe een woning in de tweede lijn eruit zou moeten komen te zien.

Nr. 15 Zicht op Raadhuis Jisp en Jisper Kerk. Bron: MOOI

Hoe is het met?

Doopsgezinde Kerk, Dorpsstraat 371

In 2021 heeft de commissie na een locatiebezoek positief geadviseerd over het demonteren en verplaatsen van het kerkinterieur uit de monumentale Doopsgezinde kerk of Vermaning aan de Dorpsstraat naar een nieuw te bouwen houten Vermaning op de Zaanse Schans en ingestemd met het geven van de bestemming wonen aan het casco. Afgelopen jaar zijn de plannen voor de herbestemming van de kerk tot één woning besproken in de commissie. De commissie constateerde dat de voorgestelde ingrepen beperkt impact hadden op zowel het exterieur als de hoofdstructuur met kerkzaal en de erachter gelegen consistorie. Na het aanpassen van de berging en het verfijnen van de voorgestelde doorbraak tussen de kerkzaal en de consistorie is het plan dan ook akkoord bevonden.

Nr. 17 Nieuwe ontwerp exterieur bij avond. Bron: Buro Schoute

Nr. 18 Nieuwe ontwerp interieur. Bron: Buro Schoute

Evaluatie en aanbevelingen

Evaluatie en aanbevelingen

Als onafhankelijk adviseur dragen wij bij aan een goede omgevingskwaliteit in uw gemeente. Die zorg delen we samen met de initiatiefnemers en met u. Elk jaar bespreken we tijdens een evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de belangrijkste ontwikkelingen binnen uw gemeente en formuleren we aandachtspunten voor de toekomst. Op 20 juni 2024 vond dit jaarlijkse evaluatiegesprek plaats over het jaar 2023. De belangrijkste uitkomsten van dat gesprek zijn:

Op donderdag 20 juni 2024 heeft het jaarlijks evaluatiegesprek van de commissie met de portefeuillehouders Judith Michel-de Jong en Rolf van Wanrooij plaatsgevonden. Dit jaarverslag is daarbij besproken en de voorbeelden in het verslag zijn waar nodig toegelicht. De commissie heeft de samenwerking met de supervisor en ontwerpers van de Zaan driehoek als positief ervaren. De Zaanoeversie en het beeldkwaliteitsplan zijn waardevol gebleken om deze ontwikkeling te begeleiden. Ook is de commissie verheugd dat de gemeente voornemens is het vooroverleg te herintroduceren, waardoor aanvragers al in een vroeg stadium bij de commissie kunnen aankloppen en een kansrijke aanvraag omgevingsvergunning indienen. Daarmee zal het aantal aanvragen naar verwachting ook toenemen. Tot slot attendeert de commissie de gemeente op de provinciale richtlijnen voor onbeschermde stolpboerderijen en stelt zij graag haar specialistische kennis over dit onderwerp ter beschikking.

Overige aanbevelingen door de commissie

De Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland doet - vanuit haar ervaringen en inzichten - nog de volgende aanbevelingen:

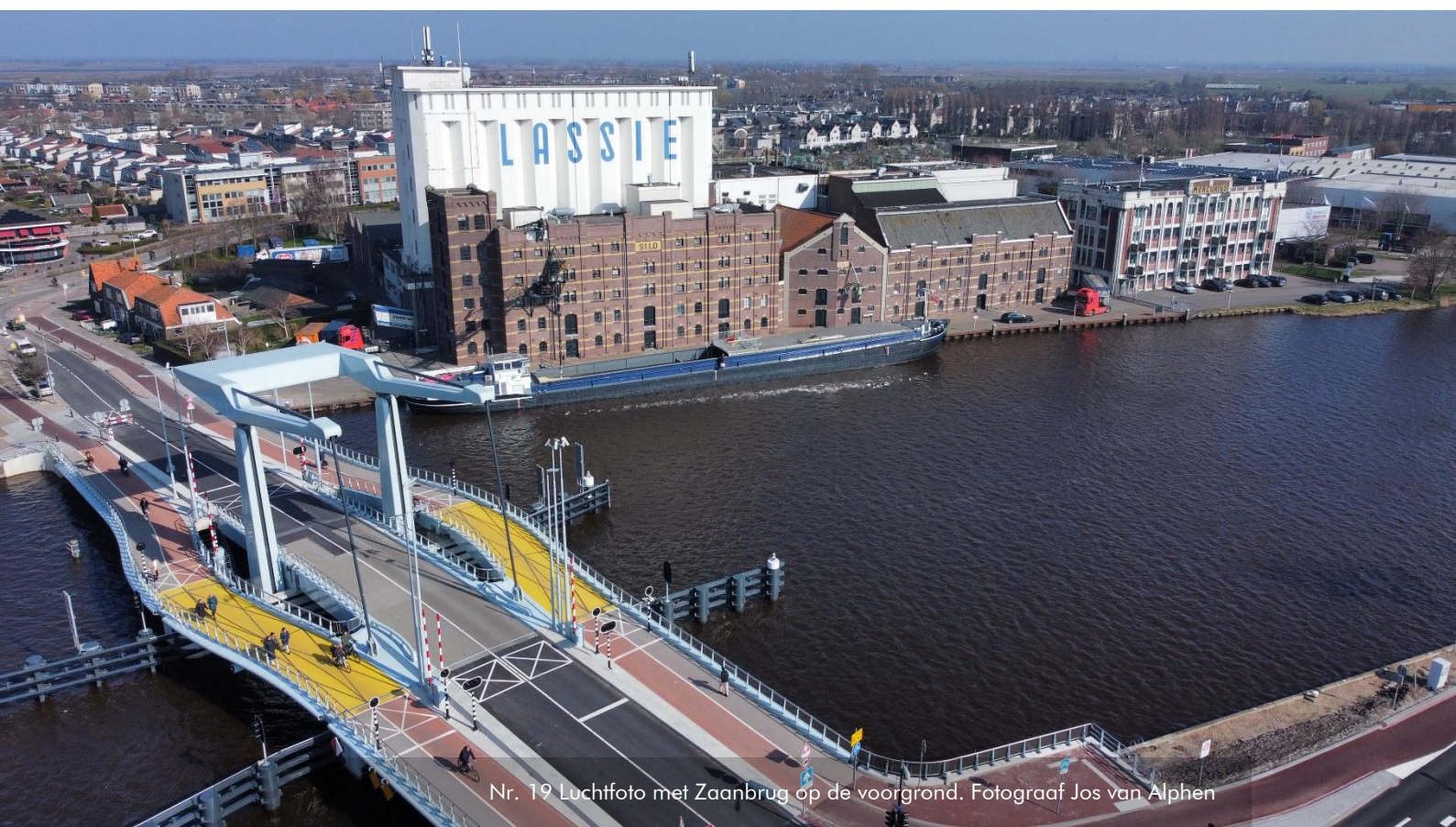
- Samenwerking is en blijft het motto van de commissie Zaanstreek. De deskundige commissieleden gezamenlijk beschikken over veel inhoudelijke kennis over de Zaanstreek. Tegelijkertijd is er een groot verloop onder ambtenaren en bij de opvolgers minder ervaring en gebiedskennis. Het lijkt ons zinvol om de nieuwe ambtenaren wegwijs te maken en op te leiden, eenvoudigweg door hen de openbare vergaderingen en gesprekken over kwaliteit bij te laten wonen. Zo kunnen ambtenaren leren van de kennis van de commissieleden en maximaal gebruik maken van de klankbordfunctie van de commissie. Samenwerking kun je organiseren.
- Om deze samenwerking te faciliteren doet de commissie een oproep aan de gemeente om een vergaderzaal beschikbaar te stellen in het gemeentehuis met een hybride vergadermogelijkheid. Hybride vergaderen, waarbij de commissie in het gemeentehuis vergadert en bezoekers de mogelijkheid hebben om de vergadering digitaal bij te wonen, is het meest bevorderlijk voor de openbaarheid van de vergaderingen.
- Met de intrede van De Omgevingswet werken gemeenten aan nieuw instrumentarium op het gebied van een goede omgevingskwaliteit. De huidige welstandsnota is van 2004 en toe aan een actualisatie. Wij adviseren de gemeente Wormerland om een nota omgevingskwaliteit op te laten stellen. Een nota omgevingskwaliteit bundelt en ordent al het bestaande beleid en bouwt daarmee voort op het bestaande kwaliteitsbeleid, maar geeft ook de doelen en ambities weer van gemeente Wormerland in het streven naar goede omgevingskwaliteit.
- Verduurzaming en het klimaat zijn actuele thema's die steeds zichtbaarder en ingrijpender aanwezig zijn. De groeiende vraag naar zonnepanelen, warmtepompen en windmolens heeft impact op de bebouwde omgeving, maar ook veranderingen in gebruik van materialen (duurzaam geproduceerd en hernieuwbaar) en maatregelen voor de biodiversiteit brengen steeds nadrukkelijker veranderingen met zich mee. De invoering van de Omgevingswet is voor veel gemeenten een logisch moment om de nota's te vernieuwen. De meesten kiezen ervoor om de gelegenheid aan te grijpen als een kans om hier ook beleid op het gebied van duurzaamheid in op te nemen. De welstandsnota biedt op dit moment onvoldoende houvast voor zowel de commissie als initiatiefnemers om met deze veranderingen om te gaan. De commissie adviseert om actief aan de slag te gaan en na te denken over de gevolgen en inpasbaarheid van deze veranderingen bij het opstellen van bijvoorbeeld beeldkwaliteitsplannen en nota's.
- Veel gemeenten zijn aan het werk (oefenen) met de Omgevingstafel. Doet uw gemeente dit ook? Het is aanbevelingswaardig om een lid van de commissie hierbij aan te laten sluiten.
- Mochten er vragen zijn over de Omgevingswet, de rol van de commissie of bent u benieuwd naar onze werkzaamheden? U bent welkom om aan te sluiten bij onze vergaderingen, of wij komen graag bij u langs.
- Als u hulp nodig heeft op het vlak van beleid over erfgoed, dan kunt u contact opnemen met het Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland. Hier proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer

hulp gewenst is.

Tot slot

Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop de Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland de hand van de geldende beleidskaders adviseert over goede omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Dit is een doel waar wij ons graag voor inzetten en aan bijdragen. We doen dat zoveel mogelijk in het openbaar en in dialoog met betrokkenen.

De plannen in dit jaarverslag zijn slechts een greep uit de vele uiteenlopende plannen waarover de commissie dit jaar heeft mogen adviseren. Wij nodigen u van harte uit om in 2024 (digitaal) bij ons binnen te lopen en zelf te ervaren hoe boeiend en genuanceerd de advisering over omgevingskwaliteit is.

Nr. 19 Luchtfoto met Zaanbrug op de voorgrond. Fotograaf Jos van Alphen

Colofon

Auteur

Sander van Alphen+ Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland

Met bijdragen van

[Bart Duvetkot, \(interim\) voorzitter Adviescommissie Welstand en Monumenten Wormerland](#)

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland

Sanne van Zoest, communicatiemedewerker MOOI Noord-Holland

Bo Jonk, commissiesecretaris en projectmedewerker Erfgoed MOOI Noord-Holland

[Wormerland, juli 2024](#)

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

Peter Koomen

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Emmastraat 111

1814 DP Alkmaar

072-520 44 59

info@mooinoord-holland.nl

www.mooinoord-holland.nl

@MOOI_NH